

Søkerseminar

Program for folkehelsearbeid

Vestfold på laget –
Medvirkning, demokrati og medborgerskap

Ved Elin Anne Gunleiksrud og Anne Slåtten
Vestfold fylkeskommune

Program for folkehelsearbeid

Program for folkehelsearbeid er et statlig initiativ til en tiårig satsing, som skal styrke kommunenes arbeid med å fremme befolkningens psykiske helse og livskvalitet og forebygge rus

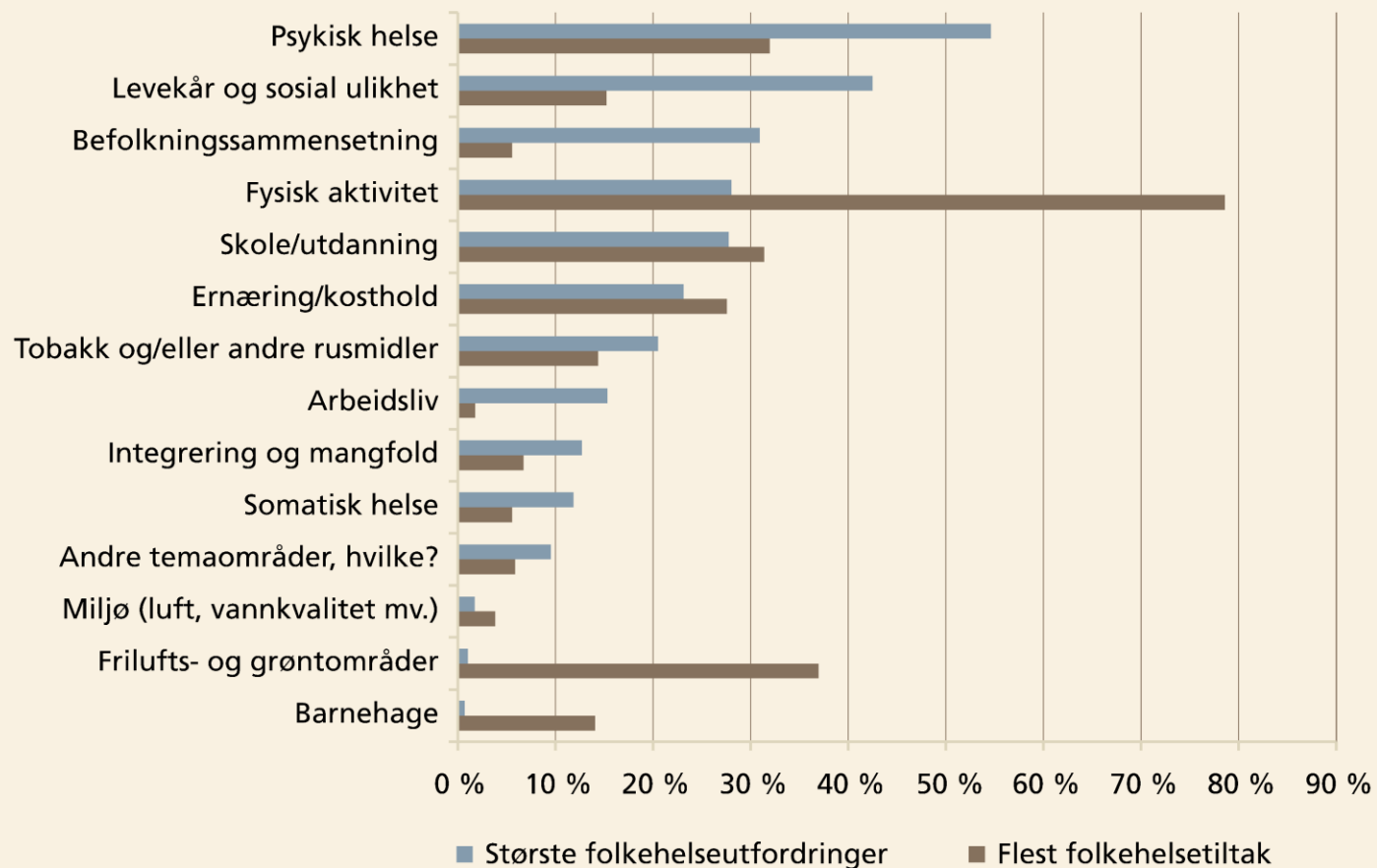
Barn og unge (0-24 år) er prioritert målgruppe.

<https://www.helsedirektoratet.no/tema/folkehelsearbeid-i-kommunen/program-for-folkehelsearbeid-i-kommunene>

- Programmet er initiert av KS og utviklet på nasjonalt nivå i samarbeid mellom KS, Helse- og omsorgsdepartementet, Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet
- En tilskuddsordning finansieres over Statsbudsjettet (77 millioner for 2023)
- Tilskuddsordningen forvaltes av fylkeskommunen
- Midlene skal gå til utvikling av kunnskapsbaserte lokale tiltak

Bakgrunn – Riksrevisjonens rapport 2014/2015

Figur 8 De tre største folkehelseutfordringene og tre områder med flest folkehelse tiltak ifølge kommunene. Andel av kommunene som har valgt kategorien. I prosent

Manglende samsvar mellom utfordring og tiltak

«Mye godt arbeid gjøres allerede, men kommunene mangler kunnskap og informasjon om effektive tiltak»
(Riksrevisjonens undersøkelse av offentlig folkehelse arbeid, 2015)

Hensikt

- En langsiktig styrking av kommunenes arbeid med å fremme befolkningens helse og livskvalitet.
- Heving av kommuners kompetanse og kapasitet til å utvikle, implementere og evaluere kunnskapsbaserte tiltak

Målsetting

Målet med tilskuddsordningen er å styrke kommunenes arbeid med å fremme befolkningens helse og livskvalitet. Program for folkehelsearbeid i kommunene skal fremme lokalt rusforebyggende arbeid og bidra til å integrere psykisk helse som en likeverdig del av det lokale folkehelsearbeidet. Barn og unge skal være en prioritert målgruppe.

Tilskuddet skal bidra til:

- utvikling av kunnskapsbaserte lokale tiltak, arbeidsmåter og verktøy for å fremme barn og unges livskvalitet og psykiske helse, og rusforebyggende arbeid i kommunene
- å integrere barn og unges psykiske helse som en likeverdig del av det lokale folkehelsearbeidet
- samarbeid mellom aktører innen bl.a. skole, fritidssektor, helse, politi, frivillighet samt relevante forsknings- og utviklingsmiljø og regionale kompetansesenter

Program for folkehelsearbeid i Vestfold

Program for folkehelsearbeid *Vestfold på laget* 2017-2022

Tilskudd 35 millioner

- 12 kommunale prosjekt i alle vestfoldkommuner
- 1 interkommunalt frivillighetsprosjekt

<https://www.vtfk.no/meny/tjenester/opplaring-og-folkehelse/folkehelse/program-for-folkehelsearbeid/vestfold/>

Vestfold på laget –
*medvirkning,
demokrati og
medborgerskap*
2023-2026

Tilskuddssum
8 millioner

Felles overordnet innsatsområde

Medvirkning, myndiggjøring, demokrati og medborgerskap

- Dette gir en tydelig retning, samtidig som det er åpent og gir rom for å utvikle lokale, selvstendige tiltak
- Det er et ønske om å involvere barn og unge på en enda mer systematisk måte enn tidligere

Målsetting

Hovedmålsetting

Det langsiktige og systematiske folkehelsearbeidet knyttet til medvirkning, demokrati og medborgerskap for og med barn og unge er styrket.

Delmål

1. Tiltak i programarbeidet har gitt mer og bedre medvirkning for barn og unge. Dette har skjedd gjennom utvikling og utprøving av verktøy og metoder, som øker deltakelse og involvering.
2. Gjennom tiltakene er det etablert nye arbeidsmåter og rutiner som styrker det langsiktige og systematiske folkehelsearbeidet i kommunen.
3. Fylkeskommunen har etablert støttestrukturer som sikrer kunnskapsutvikling og fremmer samarbeidsrelasjoner mellom aktørene som deltar i programmet.

Teori- og verdigrunnlag for Vestfold på laget (grunnmuren vår)

- *Helsefremmende arbeid*
- *Kunnskap om helse og påvirkningsfaktorer*
- *Medvirkning og styrkebaserte metoder*
- *Samarbeid og innovative arbeidsformer*

Utjevning av sosiale helseforskjeller – ny kunnskap og anbefalinger

- Tiltak bør innrettes universelt, men virke best for de som trenger det mest, også kalt **proporsjonal universalisme** (Folkehelsemeldinga 2023)

Helsedirektoratet

Kunnskapsoppsummering om ulikheter i helse og livskvalitet i Norge siden 2014 – sammendrag

[instituteofhe...](#) / [read-the-full-report](#)

Først publisert: 01.08.2023
Sist faglig oppdatert: 01.08.2023

**RAPID REVIEW OF INEQUALITIES
IN HEALTH AND WELLBEING
IN NORWAY SINCE 2014**

Utjevning av sosiale helseforskjeller - verktøy og anbefalinger

«Ved iverksetting av tiltak, er det viktig å basere disse på forskningsbasert kunnskap, erfaringsbasert kunnskap og befolkningens/målgruppens ønsker og behov. **Det er fortsatt behov for mer kunnskap om hvilke tiltak som virker (og hvem de treffer best) (FHI 2022).** Erfaringene fra den nasjonale satsingen program for folkehelsearbeid i kommunene vil gi verdifull innsikt i hvordan tiltak iverksatt på kommunenivå fungerer»

- https://www.forebygging.no/sosial_ulikhet_i_helse/

Regelverk for ordningene

Hvem kan søke?

- Det er hovedsakelig kommuner, som kan være tiltakseier og søke fylkeskommunen om å delta i programarbeidet. Frivilligheten kan motta midler til lokale tiltak, under forutsetning av at kommunen er tiltakseier.
- Unntak kan gjøres der hvor det er hensiktsmessig at fylkeskommunen er tiltakseier og dersom tiltaket skal utvikles og prøves ut i flere kommuner samtidig, eller i videregående skole. I slike tilfeller forutsettes det likevel samarbeid med kommuner.

Hva kan det søkes om midler til?

- Midlene, som det søkes om, skal benyttes til utvikling av tiltak, arbeidsmetoder og verktøy som er rettet mot lokale utfordringer og behov.
- Det er ikke mulig å søke om midler til videreføring av tiltak som allerede har mottatt midler til program for folkehelsearbeid i perioden 2017-2022.
- Nye midlene *kan* imidlertid gå til en videreutvikling av eksisterende tiltak innenfor nye tematiske områder, spredning til nye målgrupper eller til utvikling av nye samarbeid.

Roller og ansvar til fylkeskommunen

- Fylkeskommunen skal samordne programarbeidet regionalt og ha overordnet ansvar for framdriften i prosjektene.
- Fylkeskommunene skal videreføre samarbeidet med regionale samarbeidsorgan eller andre relevante strukturer for en formell samarbeidsarena mellom fylkeskommune, kommuner, forskningsmiljøer og eventuelt andre relevante aktører.
- Fylkeskommunen må utarbeide kriterier for utvelgelse av kommuner og lokale tiltak som skal finansieres gjennom tilskuddsordningen. Kriteriene må fastsettes med bakgrunn i regelverket og programbeskrivelsen, og blant annet inneholde tematisk innretting av tiltak, krav om medvirkning og krav om evaluering og rapportering.
- Det forutsettes at kommuner og tiltak er valgt ut gjennom åpne søknadsprosesser og at valgene er basert på råd fra samarbeidsorganet.
- Fylkeskommunen må inngå samarbeidsavtaler med kommuner som skal motta midler fra programmet.

Forpliktelser

- Fylkeskommunen vil videreføre fagnettverk for deltakerne i programarbeidet. Aktuelle tema er evaluering, kompetanse- og erfaringsdeling. Tilskuddsmottakere må forplikte seg til å være en del av dette utviklingsfellesskapet
- Årlig rapportering på aktivitet og økonomi (revisorgodkjent regnskap)
- Evaluering av tiltakene
- Fylkeskommunen vil ha løpende dialog med kommune underveis

Utlysning og kriterier

Utlysning og tildeling

- Det lyses ut midler for perioden 2023-2026.
(Midler for 2023 overføres 2024)
- Årlig tilskuddssum for Vestfold er om lag 2 millioner
- Søknadsfrist 20. januar 2024
- Søknadsskjema – tilgjengelig på fylkeskommunes nettsider
- Politisk sak om tildeling av midler i april 2024
- Midlene utbetales i juni 2024 etter innlevering og godkjenning av prosjektplan

Søknadsskjema

Søknadsskjemaet inneholder kriterier som må svares opp for at søknaden skal bli godkjent

- Det er to hovedkriterier relatert til de to delmålene
- Under hvert kriterium er det flere underpunkter. Alle disse må svares opp

Kriterier		Utdypende spørsmål	
Tiltaksutvikling	1a	Beskrivelse av valgt innsatsområde (offentlige medvirknings-strukturer eller frivillighet og sivilsamfunn)	<ul style="list-style-type: none"> Beskriv hvilket innsatsområde som er valgt Beskriv kort hva tiltaket skal handle om Hvor langt har dere kommet i planleggingen? Har innsatsen sammenheng med andre pågående eller planlagte innsatser i organisasjonen?
	1b	Medvirkning	<ul style="list-style-type: none"> Hvordan skal arbeidet nå målsettingen om å fremme mer og bedre medvirkning for barn og unge? Hvem er målgruppe?
	1c	Forankring og organisering	<ul style="list-style-type: none"> Hvordan skal arbeidet forankres i organisasjonen? Hvordan skal arbeidet organiseres? Hvem er rapporterings- og evalueringsansvarlig?
	1d	Samarbeid og samskaping	<ul style="list-style-type: none"> Hvem har dere samarbeidet med i søknadsprosessen Hvilke aktører, interne og eksterne, skal delta i planlegging, gjennomføring og evaluering? (Samarbeidet må være på tvers innad i organisasjonen, men også strekke seg ut over kommunens egen organisasjon. Eks: frivillige, næringsliv, kunnskapsmiljø etc.)
	1e	Budsjett	<ul style="list-style-type: none"> Det må legges ved et tentativt budsjett med hovedposter. Budsjettet skal gjelde hele perioden det søkes om midler til Det er ikke et formelt krav om egenfinansiering, men det forventes at søkerne i budsjettet viser at arbeidet er prioritert

Det langsiktige og systematiske folkehelsearbeidet	2a	Kunnskap om helsetilstand og påvirkningsfaktorer	<ul style="list-style-type: none"> Hvilken kunnskap bygger valg av innsatsområde på? (Statistikk fra kommunens oversiktsdokument etter folkehelseloven, ungdatabase, lokal kvalitativ kunnskap, og/eller andre relevant kunnskap som begrunner innsatsen)
	2b	Kunnskap om planlagt innsats/intervensjon.	<ul style="list-style-type: none"> Hvilke ressurser/påvirkningsfaktorer ønsker dere å styrke gjennom arbeidet? Hva gir grunn til å tro at innsatsen vil føre til måloppnåelse? (erfaringsbasert kunnskap, evalueringer fra tilsvarende innsats, forskningsbasert kunnskap og e.l.)
	2c	Evaluering	<ul style="list-style-type: none"> Hvordan skal arbeidet evalueres (prosess- og/eller resultatevaluering)? Hvordan skal evalueringsarbeidet gjennomføres, og hvem skal involveres?
	2e	Implementering og læring	<ul style="list-style-type: none"> Hvordan skal erfaringer og læring benyttes under og etter prosjektperioden? Hva gir grunn til å tro at det langsiktige og systematiske folkehelsearbeidet vil bli styrket? (Dette kan handle om kunnskap og samskapende arbeidsformer)

- Opptak av søkerseminaret er tilgjengelig fram til 20. januar 2024
- Søknad sendes til elin.gunleiksrud@vtfk.no (eller helst til ny epost for postmottak etter 1.1.2024)
- Søknadsbehandling på politisk møte i april. Søkerne får informasjon om dato for vedtak
- Vedtak er å anse som et enkeltvedtak og kan påklages innen 3 uker